

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR v roku 2010

Bratislava, apríl 2012

Obsah

1. Metodické poznámky	2
2. Úvod.....	3
3. Vývoj zahraničného obchodu v roku 2010.....	4
4. Celkový vývoz v roku 2010 z pohľadu MSP	5
4.1 Tovarová štruktúra celkového vývozu MSP	6
4.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP	8
4.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP	12
4.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP.....	13
5. Celkový dovoz v roku 2010 z pohľadu MSP	15
5.1. Tovarová štruktúra dovozu MSP.....	16
5.2. Teritoriálna štruktúra dovozu MSP	18
5.3. Odvetvové členenie celkového dovozu MSP	22
5.4. Regionálna štruktúra dovozu MSP	23
6. Porovnanie postavenia MSP v zahraničnom obchode v SR a EÚ	25
7. Záver.....	26
8. Prílohy	28

1. Metodické poznámky

Prezentované štatistické údaje o postavení malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR sú spracované na základe definitívnych výsledkov zahraničného obchodu SR za r. 2010, ktoré boli publikované Štatistickým úradom SR v novembri 2011.

Údaje zahraničného obchodu medzi členskými krajinami EÚ sú spracované prostredníctvom metodiky k systému INTRASTAT. Zahraničný obchod s tretími krajinami (mimo EÚ) je spracovaný prostredníctvom metodiky systému EXTRASTAT.

Štruktúra zahraničného obchodu podľa veľkostných kategórií podnikov prezentovaná v kapitole č. 4 a č. 5 je spracovaná na základe údajov, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami (z celkového vývozu tvorili 8,5 % podiel a z celkového dovozu 6,3 % podiel).

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu je spracovaná podľa národného konceptu, t.j. podľa krajiny pôvodu (pri celkovom dovoze) a krajiny určenia (v celkovom vývoze). V prípade nešpecifikovaného dovozu sa spracovanie uskutočnilo na základe krajiny zaslania.

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tomto materiáli je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 1. 1. 2005. Kategóriu MSP tvoria podniky s počtom zamestnancov menším ako 250, kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac. V rámci kategórie MSP rozlišujeme mikropodniky (0 - 9 zamestnancov), malé podniky (10 - 49 zamestnancov) a stredné podniky (50 - 249). V nasledujúcich podkapitolách uvažujeme s počtom zamestnancov ako s jediným kritériom na začlenenie podniku do kategórie MSP.

Rozdielnosť údajov o postavení malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR uvedených v tomto materiáli, v porovnaní s údajmi ktoré boli publikované v Správe o stave MSP v roku 2010, je spôsobená uplatnením, popri ukazovateli počtu zamestnancov, aj ukazovateľa veľkosti obratu pre určenie veľkostnej kategórie podnikov, v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC o stanovení kategórií malých a stredných podnikov.

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode high-tech tovarov je spracované na základe zoznamu high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4.

2. Úvod

Malé a stredné podniky na Slovensku tvoria významnú časť slovenského hospodárstva, poskytujú pracovné príležitosti v podnikovej ekonomike viac ako dvom tretinám (72,2 %) aktívnej pracovnej sily a podieľajú sa viac ako polovicou (56,1 %) na tvorbe pridanej hodnoty.

Napriek významnému postaveniu malých a stredných podnikov v ekonomike SR, v zahranično-obchodnej výmene Slovenska pretrvávajú dominantné postavenie veľkých podnikov. Súhrnne sa malé a stredné podniky v roku 2010 podieľali na celkovom objeme vývozu tovarov len 30,9 % a podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze tovarov predstavoval 43,4 %.

Cieľom materiálu je prezentovať postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR na základe definitívnych údajov o zahraničnom obchode v roku 2010. Analyzované je postavenie malých a stredných podnikov z pohľadu veľkostných kategórií podnikov, komoditnej štruktúry, ekonomickej činnosti, regionálnej príslušnosti a teritoriálnej oblasti obchodu. Súčasťou materiálu je aj porovnanie postavenia MSP v zahraničnom obchode v SR a krajinách EÚ.

Pre zlepšenie postavenia malých a stredných podnikov na zahraničných trhoch je potrebné výraznejšie podporovať vývozné a dovozné aktivity MSP so zameraním na odstránenie slabých stránok, ktoré predstavujú najmä nedostatočné skúsenosti so zahranično-obchodnými transakciami, nedostatočné znalosti trhu a príslušných predpisov, získanie obchodných partnerov, financovanie exportu a podobne.

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania ďakuje pracovníkom Odboru štatistiky zahraničného obchodu Štatistického úradu SR za poskytnutie podkladov, na základe ktorých bolo možné uvedený materiál spracovať a tým podrobnejšie preskúmať postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR.

3. Vývoj zahraničného obchodu v roku 2010

Podľa definitívnych výsledkov Štatistického úradu SR dosiahol celkový vývoz tovarov v roku 2010 hodnotu 48 272,1 mil. Eur a celkový dovoz tovarov hodnotu 47 493,6 mil. Eur. V porovnaní s rokom 2009 sa medziročne zvýšil celkový vývoz tovarov o 21,5 % a celkový dovoz tovarov vzrástol o 22,5 %. Aktívne saldo zahraničného obchodu bolo v roku 2010 dosiahnuté v objeme 778,5 mil. Eur.¹

V absolútnej hodnote sa v roku 2010 najvýraznejšie medziročne zvýšil vývoz osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 1 420,1 mil. Eur, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 473,5 mil. Eur, telefónnych súprav vrátane telefónov pre mobilnú sieť alebo ostatné bezdrôtové siete o 452,6 mil. Eur, nových pneumatík z kaučuku o 269,7 mil. Eur a plochých valcovaných výrobkov zo železa alebo nelegovanej ocele, valcovaných za tepla o 266 mil. Eur.

Najvýraznejšie sa medziročne zvýšil dovoz (v absolútnej hodnote) častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 886,5 mil. Eur, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, surových o 577,8 mil. Eur, ropných plynov a ostatných plyných uhlíkov o 480,3 mil. Eur, častí a súčastí vhodných na vysielacie prístroje na rádiové alebo televízne vysielanie o 463,1 mil. Eur a diód, tranzistorov a podobných polovodičových prvkov o 350 mil. Eur.

V rámci teritoriálnej štruktúry sa medziročne zvýšil vývoz do Nemecka o 18,3 %, Českej republiky o 25,3 %, Poľska o 26,5 %, Rakúska o 39,2 %, Francúzska o 7 %, Maďarska o 17,2 %, Talianska o 12,2 %, Ruskej federácie o 35,9 %, Holandska o 20 % a Španielska o 31,4 %. Medziročne sa zvýšil celkový dovoz z Nemecka o 27,2 %, Českej republiky o 12,6 %, Ruskej federácie o 34,4 %, Kórejskej republiky o 44,7 %, Číny o 34,8 %, Maďarska o 10,7 %, Poľska o 35,1 %, Francúzska o 3,4 %, Talianska o 10,3 % a Rakúska o 18,6 %.

V rámci hlavných ekonomických zoskupení sa zvýšil vývoz do krajín EÚ o 19,4 % (tvoril 84,2 % celkového vývozu SR) a do krajín OECD o 20,1 % (na celkovom vývoze SR sa podieľal 85,9 %). Dovoz z krajín EÚ sa zvýšil o 16,6 % (tvoril 65 % z celkového dovozu) a z krajín OECD o 21,1 % (na celkovom dovoze SR sa podieľal 63,7 %).

Najvýznamnejšie aktívne saldo bolo v zahranično-obchodnej činnosti dosiahnuté s Rakúskom, Nemeckom, Českou republikou, Francúzskom, Poľskom, Maďarskom, Talianskom, Spojeným kráľovstvom, Holandskom a Španielskom. Najväčšie pasívne saldo bolo v zahranično-obchodnej činnosti s Kórejskou republikou, Ruskou federáciou, Čínou, Japonskom, Taiwanom, Malajziou, Indiou a Írskom.

¹ Zdroj: Štatistický úrad SR, Zahraničný obchod Slovenskej republiky (definitívne údaje), November 2011

4. Celkový vývoz v roku 2010 z pohľadu MSP

Na celkovom vývoze tovarov, ktorý dosiahol v roku 2010 (bez započítania vývozných operácií, ktoré boli vykonané zahraničnými osobami) hodnotu 44 184,32 mil. Eur² sa podieľali mikro podniky s počtom zamestnancov od 0 do 9 (vrátane podnikov s nezisteným počtom zamestnancov) 11,5 % (5 092,4 mil. Eur), malé podniky s počtom zamestnancov od 10 do 49 5,9 % (2 595,0 mil. Eur) a stredné podniky s počtom zamestnancov od 50 do 249 13,5 % (5 945,5 mil. Eur). Súhrnne sa malé a stredné podniky podieľali na celkovom vývoze v roku 2010 30,9 % (13 633,0 mil. Eur).

Dominantné postavenie na celkovom vývoze mali v roku 2010 veľké podniky s počtom zamestnancov viac ako 250, ktoré tvorili viac ako dvoj tretinový podiel (69,1 %) na celkovom vývoze, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 30 551,3 mil. Eur.

Z celkového počtu podnikateľských subjektov (11 268), ktoré vykonávali vývozné operácie v roku 2010 tvorili malé a stredné podniky súhrnne 96,9 % (10 923). Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií podnikov tvorili mikro podniky 64,4 % podiel (7 258 mikro podnikov), malé podniky 20,5 % podiel (2 310 malých podnikov) a stredné podniky 12,0 % podiel (1 355 stredných podnikov).

V roku 2010 bolo do vývozných operácií zapojených 345 veľkých podnikov s počtom zamestnancov viac ako 250. Z celkového počtu vyvážajúcich subjektov tvorili veľké podniky 3,1 % podiel.

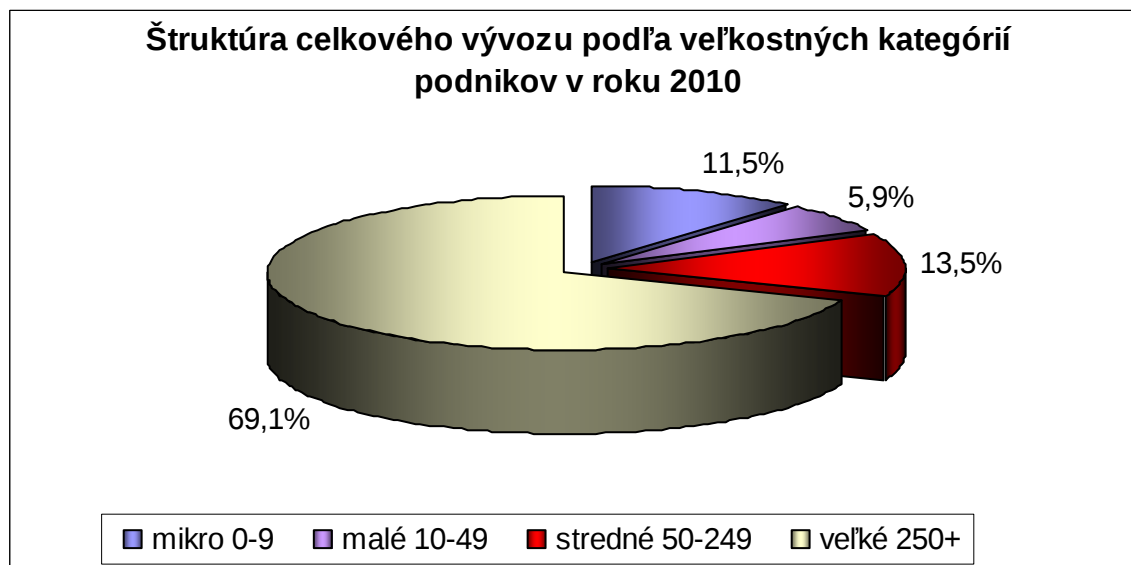
Tabuľka č.1: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2010

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu		Početnosť podnikateľských subjektov	
	v mil. Eur	podiel v %	absolútny počet	podiel v %
mikro podniky (0-9)	5 092,4	11,5%	7 258	64,4%
malé podniky (10-49)	2 595,0	5,9%	2 310	20,5%
stredné podniky (50-249)	5 945,5	13,5%	1 355	12,0%
veľké podniky (250+)	30 551,3	69,1%	345	3,1%
MSP (0-249)	13 633,0	30,9%	10 923	96,9%
Spolu	44 184,3	100,0%	11 268	100,0%

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

² V zmysle metodiky spracovania je štruktúra vývozu prezentovaná na základe údajov, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami

Graf. č.1

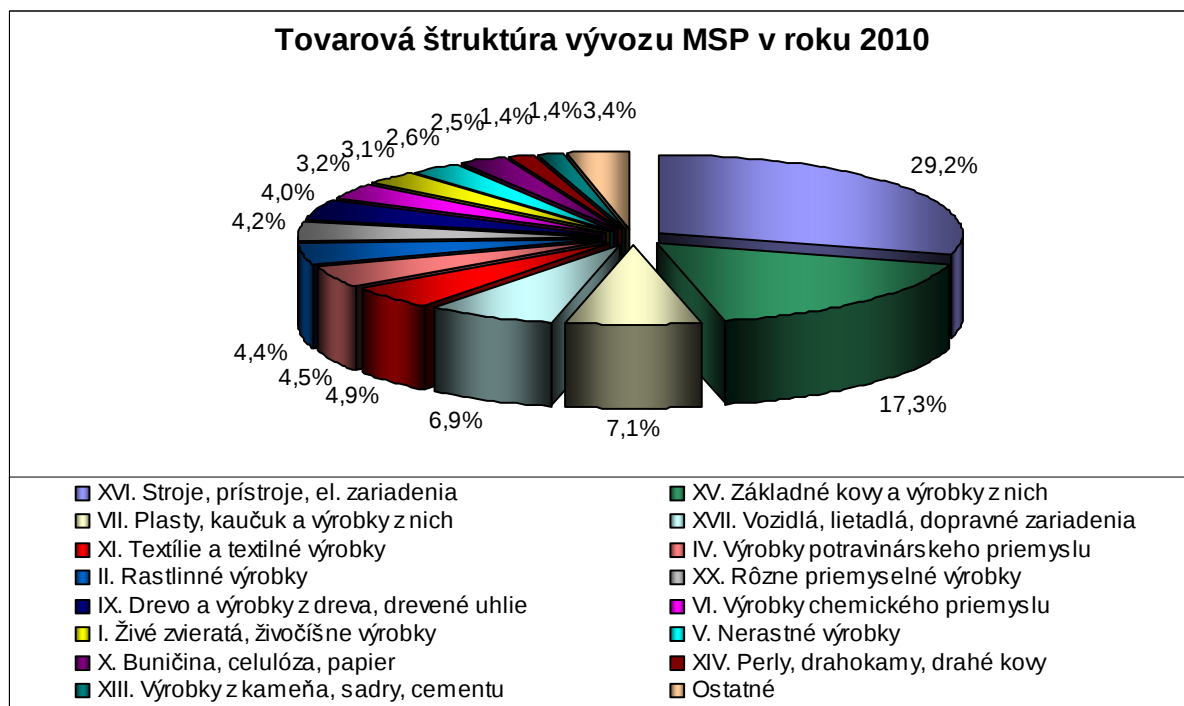
Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

4.1 Tovarová štruktúra celkového vývozu MSP

V tovarovej štruktúre celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2010 patrili medzi najvýznamnejšie komodity (podľa tried Harmonizovaného systému - HS) stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku, ktoré tvorili 29,2 % podiel (3 976,7 mil. Eur) na celkovom vývoze MSP, základné kovy a výrobky zo základných kovov s podielom 17,3 % (2 361,8 mil. Eur), plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 7,1 % (963,5 mil. Eur), vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia s podielom 6,9 % (942,8 mil. Eur), textilie a textilné výrobky s podielom 4,9 % (664,2 mil. Eur), výrobky potravinárskeho priemyslu, nápoje, tabak s podielom 4,5 % (614,3 mil. Eur), rastlinné výrobky s podielom 4,4 % (597,7 mil. Eur), rôzne priemyselné výrobky s podielom 4,2 % (570,8 mil. Eur) a drevo a výrobky z dreva, drevené uhlie, korok a výrobky zo slamy s podielom 4,0 % (539,9 mil. Eur). Tovarová štruktúra celkového vývozu malých a stredných podnikov je znázornená v grafe č.2

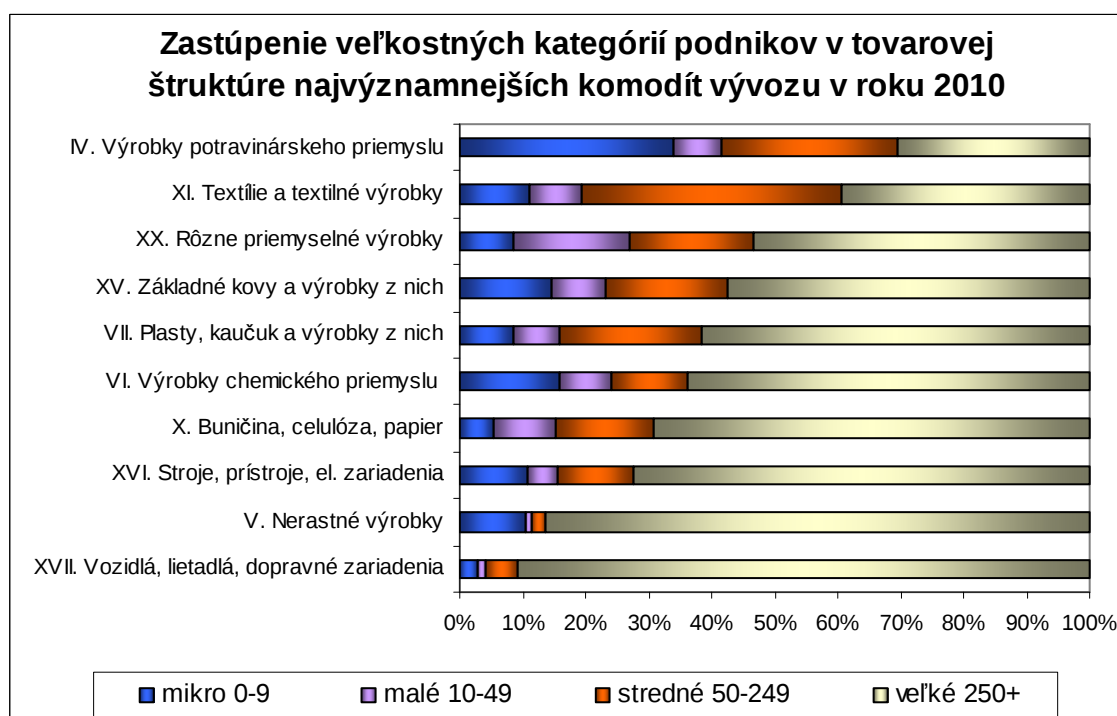
Viac ako priemerné zastúpenie mali malé a stredné podniky v rámci najvýznamnejších komodít podľa tried Harmonizovaného systému na celkovom vývoze výrobkov potravinárskeho priemyslu (69,5 % podiel MSP), textílií a textilných výrobkov (60,8 % podiel MSP), rôznych priemyselných výrobkov (46,6 % podiel MSP) a na vývoze základných kovov a výrobkov z nich (42,5 % podiel MSP). Zastúpenie MSP na celkovom vývoze podľa najvýznamnejších komodít je prezentované v grafe č.3. V grafe č. 3 sú znázornené najvýznamnejšie komodity s podielom na celkovom vývoze väčším ako 2 %. Zastúpenie MSP na celkovej komoditnej štruktúre vývozu podľa tried Harmonizovaného systému je znázornené v prílohe na strane č. 28 (graf č. 23).

Graf. č.2

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Graf. č.3

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Štatistické údaje o obchodnej výmene tovarov s vysokou technológiou (high-tech tovary) patria medzi ukazovatele, pomocou ktorých je možné hodnotiť úroveň znalostnej ekonomiky.

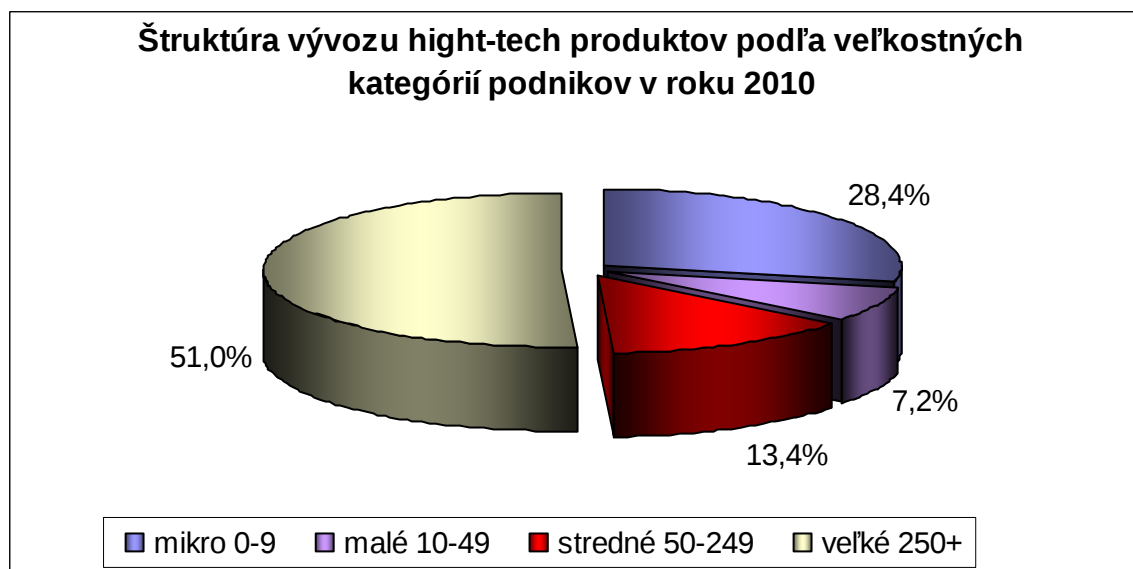
Skupina high-tech tovarov sa posudzuje na základe Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4 a obsahuje technické produkty, ktorých výroba zahŕňa vysokú intenzitu výskumu a vývoja. Do tejto skupiny sa zaraďujú výrobky z nasledovných oblastí:

- Letecká technika,
- Výpočtová technika,
- Elektronika a telekomunikácie,
- Farmácia,
- Vedecké prístroje,
- Elektrotechnika,
- Chémia,
- Neelektrické stroje.

Podrobnejšie informácie o skupine high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4 sú uvedené v prílohe na strane 26 a 27 (tabuľka č. 7).

Podľa spracovaných údajov dosiahli malé a stredné podniky v roku 2010 na celkovom vývoze high-tech tovarov, ktorý dosiahol hodnotu 2 256,1 mil. Eur (bez započítania vývozných operácií zahraničných osôb), 49,0 % podiel, pričom podiel mikro podnikov predstavoval 28,4 %, malých podnikov 7,2 % a podiel stredných podnikov 13,4 %.

Graf. č.4

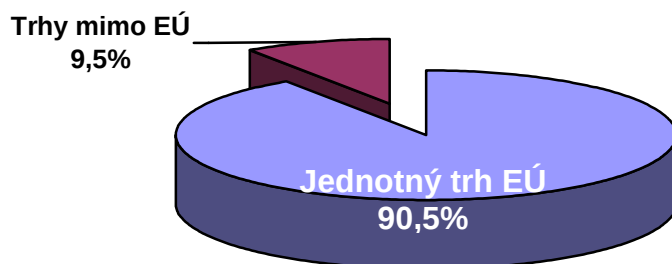

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

4.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

Expanzia malých a stredných podnikov je orientovaná predovšetkým na jednotný trh EÚ. Vývoz malých a stredných podnikov do krajín EÚ v roku 2010 predstavoval vyše 90 % podiel, zatiaľ čo vývoz do krajín mimo EÚ dosiahol menej ako 10% podiel na celkovom vývoze MSP, ako ukazuje graf č.5.

Graf. č.5

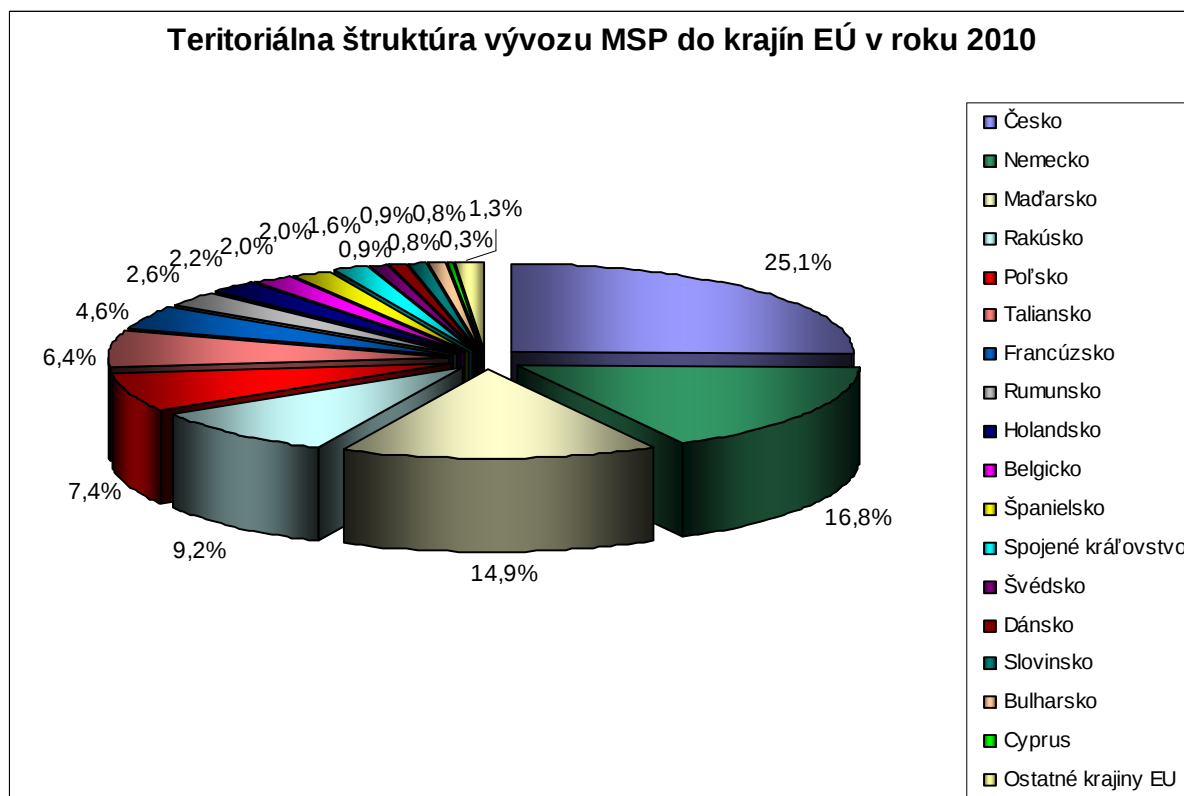
Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Viac ako jedna štvrtina (25,1 %) vývozu MSP do krajín EÚ v roku 2010 smerovala do Českej republiky, 16,8 % vývozu MSP do krajín EÚ smerovala do Nemecka, 14,9 % do Maďarska, 9,2 % do Rakúska, 7,4 % do Poľska, 6,4 % do Talianska a 4,6 % do Francúzska.

V rámci vývozu do krajín mimo EÚ prevládala orientácia na krajiny východnej a juhovýchodnej Európy. 17,1 % vývozu MSP v roku 2010 smerovalo do Ruska, 11,8 % smerovalo na Ukrajinu a 10,1 % do Turecka, ďalej nasledovalo Švajčiarsko (8,6 %), USA (7,5 %) a na 6. mieste sa umiestnila Čína so 6,1 % podielom exportu.

Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ je znázornená v grafe č.6 a zastúpenie jednotlivých veľkostných kategórií podnikov na vývoze do jednotlivých krajín EÚ je znázornené v grafe č.8.

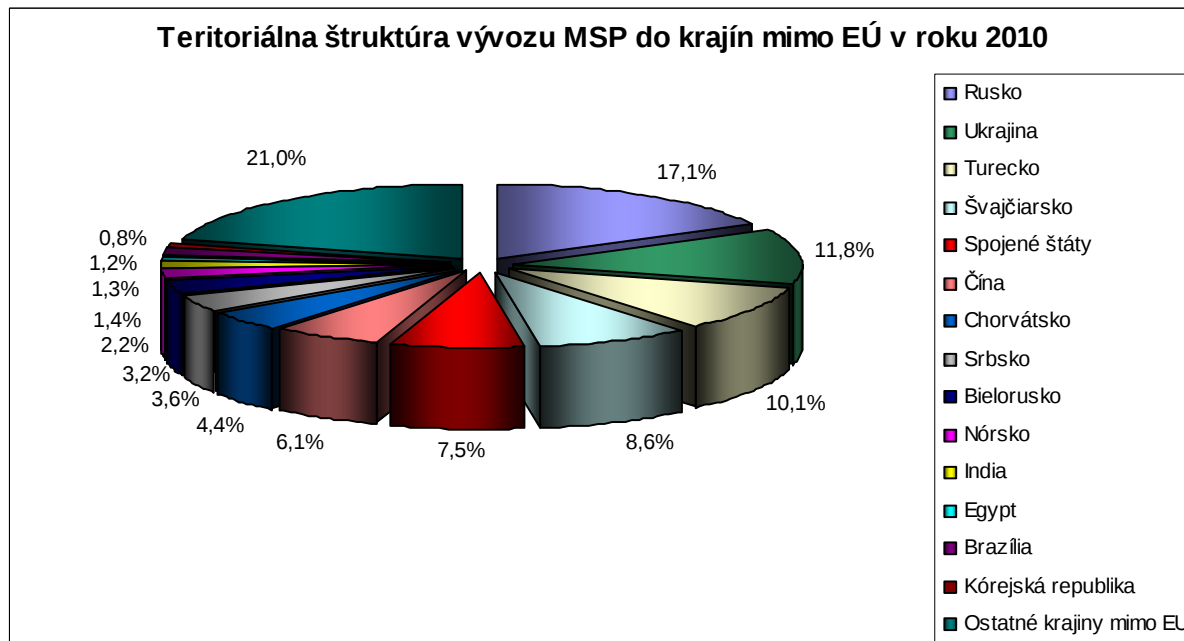
Graf. č.6

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ je znázornená v grafe č.7 a zastúpenie jednotlivých veľkostných kategórií podnikov na vývoze do jednotlivých krajín mimo EÚ je znázornené v grafe č.9.

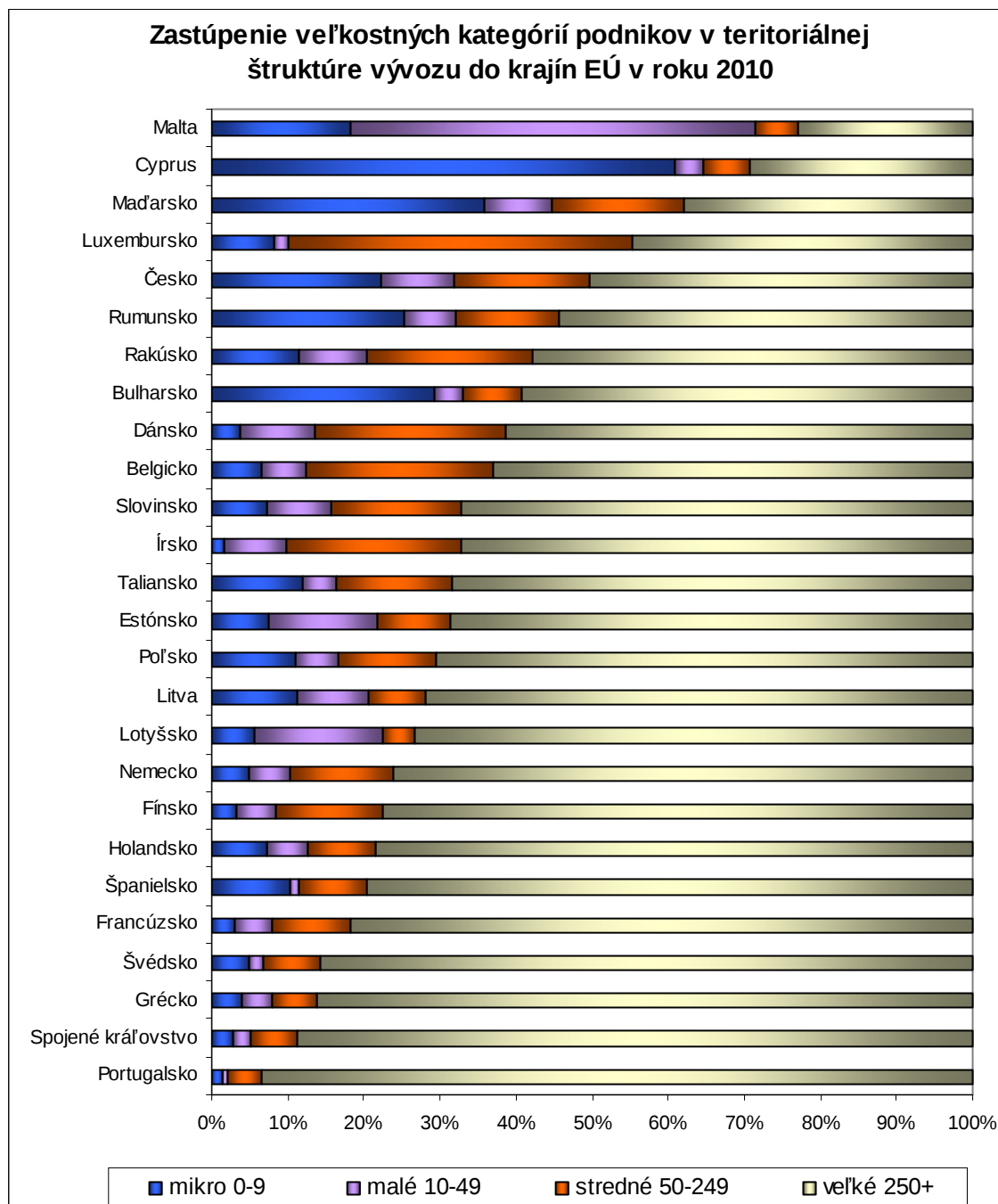
Graf. č.7

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Súhrnne dosiahli malé a stredné podniky v roku 2010 33,0 % podiel na vývoze do krajín EÚ, pričom podiel mikro podnikov predstavoval 12,4 %, podiel malých podnikov 6,2 % a podiel stredných podnikov 14,4 %. Viac ako priemerný podiel dosiahli malé a stredné podniky na vývoze do Malty (77,1 %), Cypru (70,8 %), Maďarska (62,0 %), Luxemburska (55,2 %), Českej republiky (49,6 %), Rakúska (42,0 %), Bulharska (40,8 %), Dánska (38,6 %) a Belgicka (36,9 %).

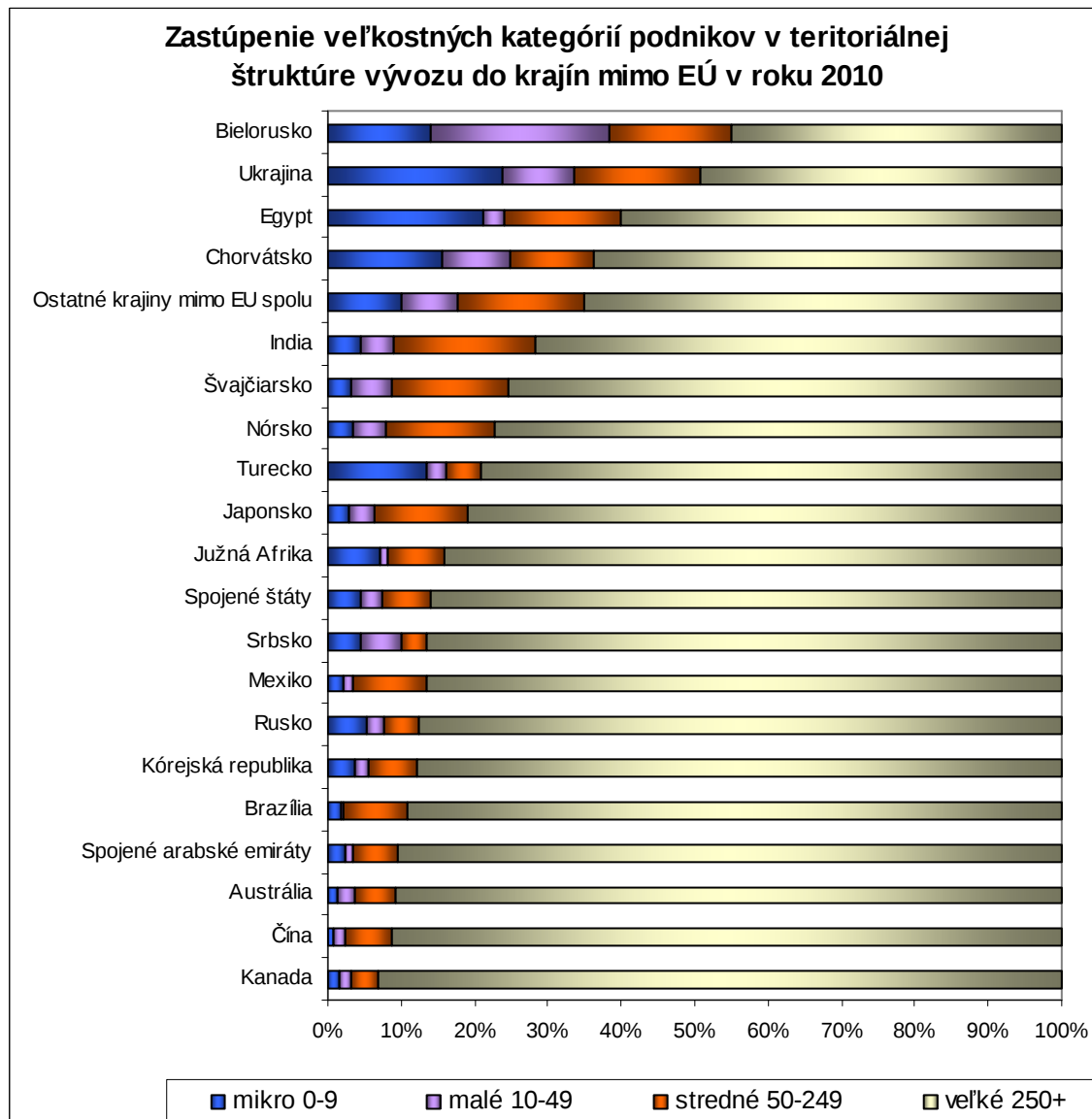
Graf. č.8

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ sa podieľali malé a stredné podniky v roku 2010 19,0 %. Viac ako priemerný podiel dosiahli malé a stredné podniky na vývoze mimo EÚ, ktorý smeroval do Bieloruska (55,0 %), Ukrajiny (50,9 %), Egypta (39,9 %), Chorvátska (36,2 %), Indii (28,2 %), Švajčiarska (24,5 %), Nórska (22,9 %) a Turecka (20,8 %).

Graf. č.9

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

4.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP

Takmer polovicu (48,6 %) z celkového objemu vývozu malých a stredných podnikov v roku 2010 tvorili malé a stredné podniky pôsobiace v odvetví priemyselnej výroby a 32,0 % tvorili malé stredné podniky pôsobiace v odvetví obchodu. Z hľadiska jednotlivých sektorov priemyselnej výroby sa na celkovom objeme vývozu subjektov pôsobiacich v priemyselnej výrobe (6 622,7 mil. Eur) podieľali najviac malé a stredné podniky pôsobiace vo výrobe kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (17,0 %), vo výrobe strojov a zariadení i. n. (12,6 %), vo výrobe výrobkov z gumy a plastu (10,6 %) a vo výrobe motorových vozidiel, návesov a prívesov (8,1 %).

Z celkového počtu malých a stredných podnikov zapojených do vývozných operácií v roku 2010 (10 923), pôsobilo 41,7 % v odvetví obchodu, 27,5 % v odvetví priemyselnej výroby, 6,3 % v odborných, vedeckých a technických činnostiach, 5,1 % v doprave

a skladovaní, 5,0 % v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove. Ostatné odvetvia mali menej ako 5 % zastúpenie na celkovom počte vyvážajúcich MSP.

Tabuľka č.2: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2010

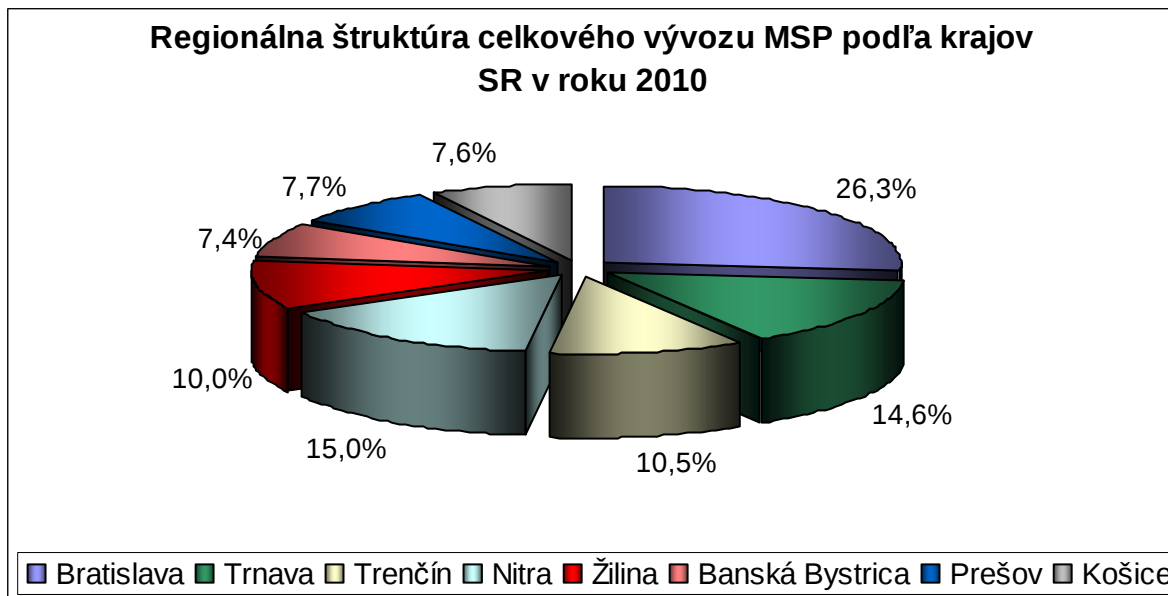
Odvetvie podľa SK NACE	Celkový vývoz MSP			Početnosť vyvážajúcich MSP	
	v mil. EUR	v %	Podiel MSP na celkovom vývoze v jednotlivých odvetviach	Počet MSP podľa jednotlivých odvetví	Podiel MSP podľa jednotlivých odvetví
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	221,5	1,6%	95,4%	541	5,0%
Ťažba a dobývanie	36,4	0,3%	85,5%	30	0,3%
Priemyselná výroba	6 622,7	48,6%	21,0%	3 003	27,5%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	9,4	0,1%	2,7%	9	0,1%
Dodávka vody	51,8	0,4%	94,8%	74	0,7%
Stavebníctvo	107,6	0,8%	91,6%	370	3,4%
Veľkoobchod a maloobchod	4 361,6	32,0%	84,3%	4 558	41,7%
Doprava a skladovanie	307,1	2,3%	6,5%	558	5,1%
Ubytovacie a stravovacie služby	80,6	0,6%	100,0%	74	0,7%
Informácie a komunikácia	216,0	1,6%	98,1%	240	2,2%
Finančné a poisťovacie činnosti	27,7	0,2%	99,5%	22	0,2%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	146,8	1,1%	100,0%	169	1,5%
Odborné, vedecké a technické činnosti	694,6	5,1%	99,0%	693	6,3%
Administratívne a podporné služby	488,9	3,6%	96,5%	400	3,7%
Ostatné	58,3	0,4%	77,6%	94	0,9%
Neznáme	202,0	1,5%	100,0%	88	0,8%
Spolu	13 633,0	100,0%	30,9%	10 923	100,0%

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

4.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP

Regionálna štruktúra celkového vývozu malých a stredných podnikov podľa krajov SR v roku 2010 je znázornená v grafe č. 10. Viac ako jednu štvrtinu (26,3 %) z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2010 realizovali MSP sídlia v Bratislavskom kraji, 15,0 % MSP sídlia v Nitrianskom kraji, 14,6 % MSP sídlia v Trnavskom kraji, 10,5 % MSP sídlia v Trenčianskom kraji a 10,0 % MSP sídlia v Žilinskom kraji. Zastúpenie ostatných krajov bolo na úrovni viac ako 7 %.

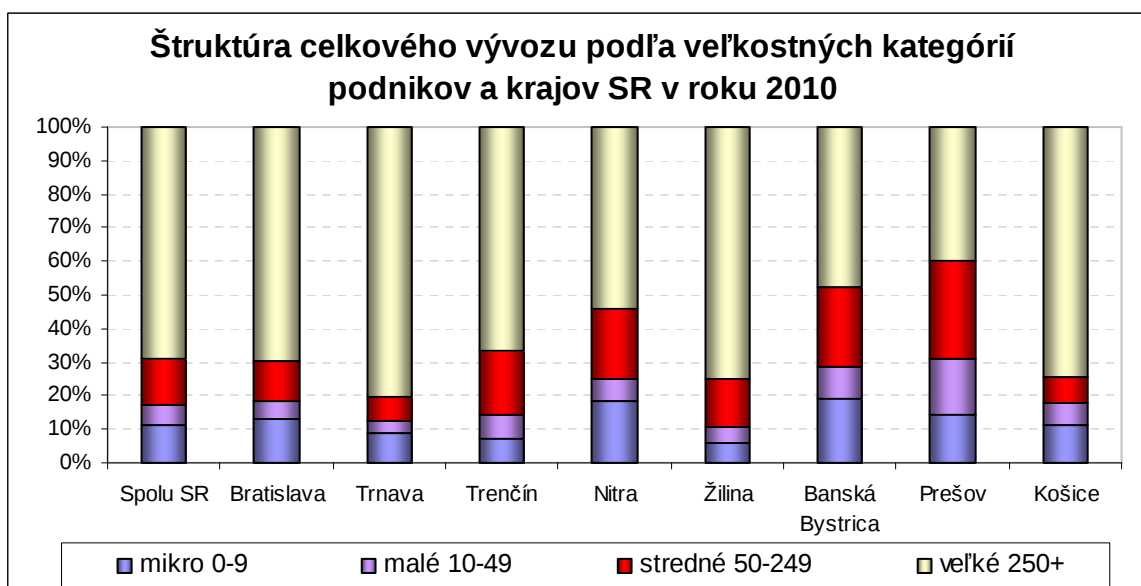
Graf. č.10

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Ako vyplýva z grafu č. 11, viac ako priemerné zastúpenie na celkovom vývoze v roku 2010 mali malé a stredné podniky v Prešovskom kraji (59,9 %), Banskobystrickom kraji (52,1 %), Nitrianskom kraji (45,8 %) a Trenčianskom kraji (33,5 %).

Graf. č.11

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

5. Celkový dovoz v roku 2010 z pohľadu MSP

Na celkovom dovoze tovarov, ktorý dosiahol v roku 2010 (bez započítania dovozných operácií, ktoré boli vykonané zahraničnými osobami) hodnotu 44 516,0 mil. Eur³, sa podieľali mikro podniky s počtom zamestnancov od 0 do 9 (vrátane podnikov s nezisteným počtom zamestnancov) 17,5 % (7 800,4 mil. Eur), malé podniky s počtom zamestnancov od 10 do 49 9,8 % (4 376,9 mil. Eur) a stredné podniky s počtom zamestnancov od 50 do 249 16,1 % (7 164,2 mil. Eur). Súhrnne sa malé a stredné podniky podieľali na celkovom dovoze v roku 2010 43,4 % (19 341,5 mil. Eur).

Veľké podniky s počtom zamestnancov viac ako 250 tvorili v roku 2010 56,6 % podiel na celkovom dovoze, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 25 174,5 mil. Eur.

Z celkového počtu podnikateľských subjektov (20 576), ktoré vykonávali dovozné operácie v roku 2010 tvorili malé a stredné podniky súhrnne 97,6 % (20 087). Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií podnikov tvorili mikro podniky 72,8 % podiel (14 984 mikro podnikov), malé podniky 16,2 % podiel (3 342 malých podnikov) a stredné podniky 8,6 % podiel (1 761 stredných podnikov).

Dovozné operácie vykonávalo v roku 2010 celkovo 489 veľkých podnikov s počtom zamestnancov viac ako 250, ktoré tvorili 2,4 % z celkového počtu dovážajúcich subjektov.

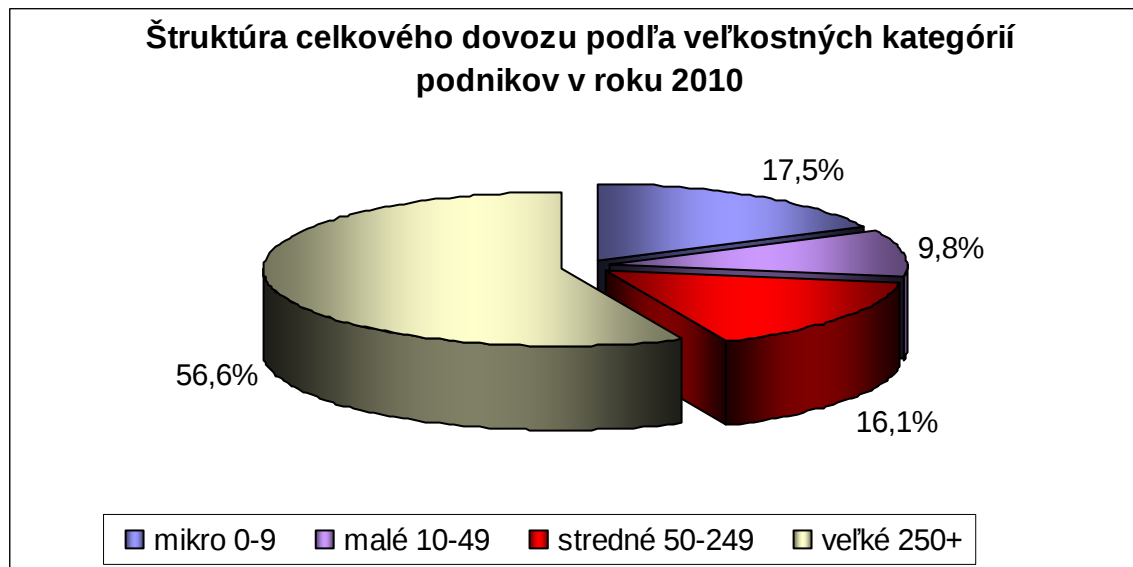
Tabuľka č.3: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2010

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu		Početnosť podnikateľských subjektov	
	v mil. Eur	podiel v %	absolútny počet	podiel v %
mikro podniky (0-9)	7 800,4	17,5%	14 984	72,8%
malé podniky (10-49)	4 376,9	9,8%	3 342	16,2%
stredné podniky (50-249)	7 164,2	16,1%	1 761	8,6%
veľké podniky (250+)	25 174,5	56,6%	489	2,4%
MSP (0-249)	19 341,5	43,4%	20 087	97,6%
Spolu	44 516,0	100,0%	20 576	100,0%

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

³ V zmysle metodiky spracovania je štruktúra dovozu prezentovaná na základe údajov, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami

Graf. č.12

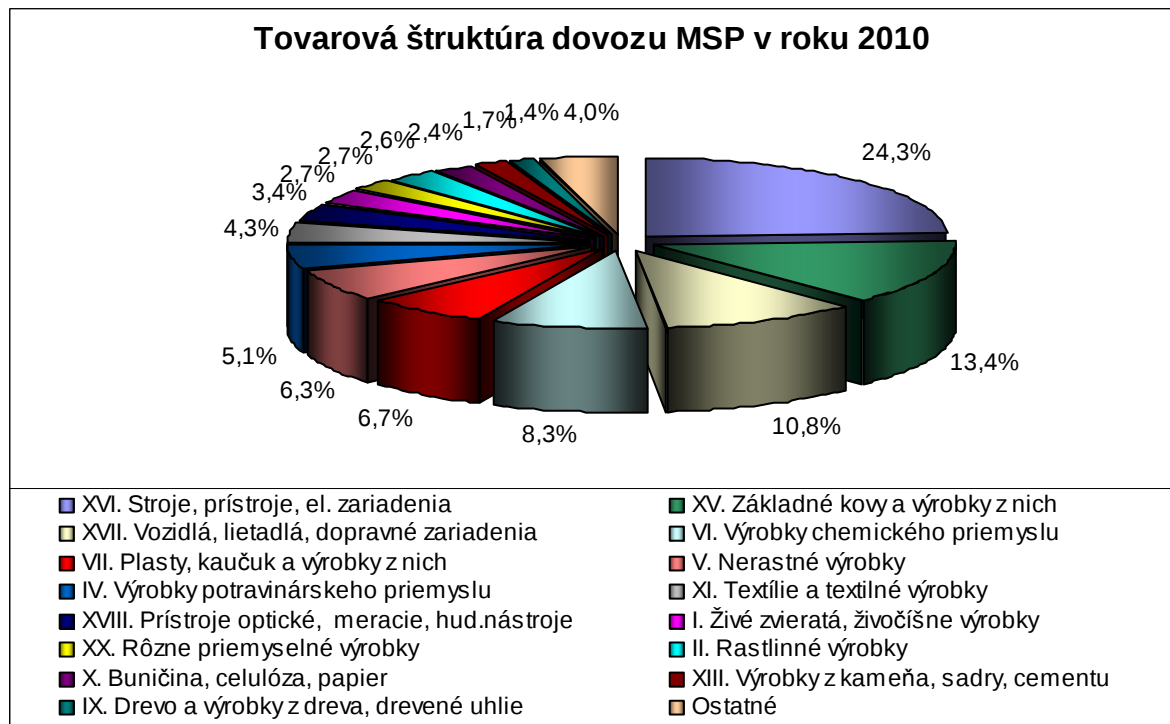
Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

5.1. Tovarová štruktúra dovozu MSP

V rámci tovarovej štruktúry celkového dovozu malých a stredných podnikov v roku 2010 patrili medzi najvýznamnejšie komodity (podľa tried Harmonizovaného systému HS) stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku, ktoré tvorili 24,3 % podiel (4 696,1 mil. Eur) na celkovom vývoze MSP, základné kovy a výrobky zo základných kovov s podielom 13,4 % (2 584,7 mil. Eur), vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia s podielom 10,8 % (2 087,4 mil. Eur), výrobky chemického priemyslu a príbuzných priem. odvetví s podielom 8,3 % (1 605,2 mil. Eur), plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 6,7 % (1 296,0 mil. Eur), nerastné výrobky s podielom 6,3 % (1 220,9 mil. Eur), výrobky potravinárskeho priemyslu, nápoje, tabak s podielom 5,1 % (981,1 mil. Eur) a textilie a textilné výrobky s podielom 4,3 % (824,5 mil. Eur). Tovarová štruktúra celkového dovozu malých a stredných podnikov je znázornená v grafe č.13.

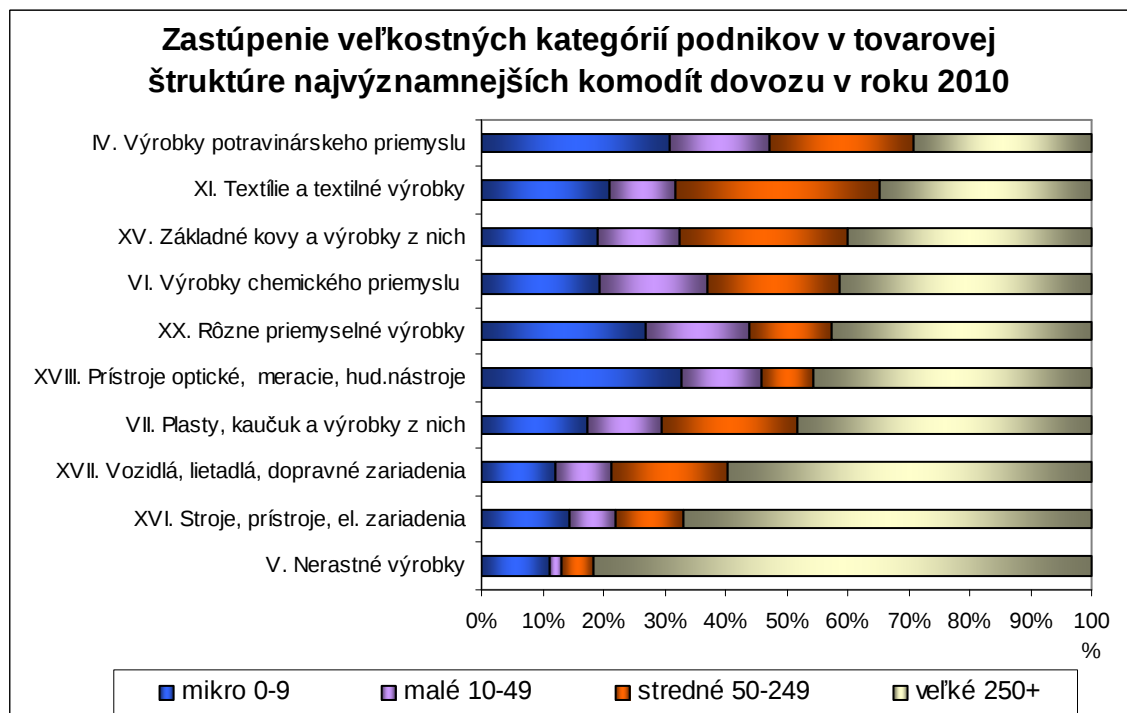
Viac ako priemerné zastúpenie mali malé a stredné podniky v rámci najvýznamnejších komodít podľa tried Harmonizovaného systému na celkovom dovoze výrobkov potravinárskeho priemyslu (70,8 % podiel MSP), textílií a textilných výrobkov (65,3 % podiel MSP), základných kovov a výrobkov z nich (59,9 % podiel MSP), výrobkov chemického priemyslu (58,6 % podiel MSP), rôznych priemyselných výrobkov (57,3 % podiel MSP), prístrojov optických, fotografických, meracích, lekárskeho, hodín a hodiniek, hudobných nástrojov (54,3 % podiel MSP) a na dovoze plastov, kaučuku a výrobkov z nich (51,7 % podiel MSP). Zastúpenie MSP na celkovom dovoze podľa najvýznamnejších komodít je prezentované v grafe č.13. V grafe č. 14 sú znázornené najvýznamnejšie komodity s podielom na celkovom dovoze väčším ako 2 %. Zastúpenie MSP na celkovej komoditnej štruktúre dovozu podľa tried Harmonizovaného systému je znázornené v prílohe na strane č. 29 (graf č. 24).

Graf. č.13

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Graf. č.14

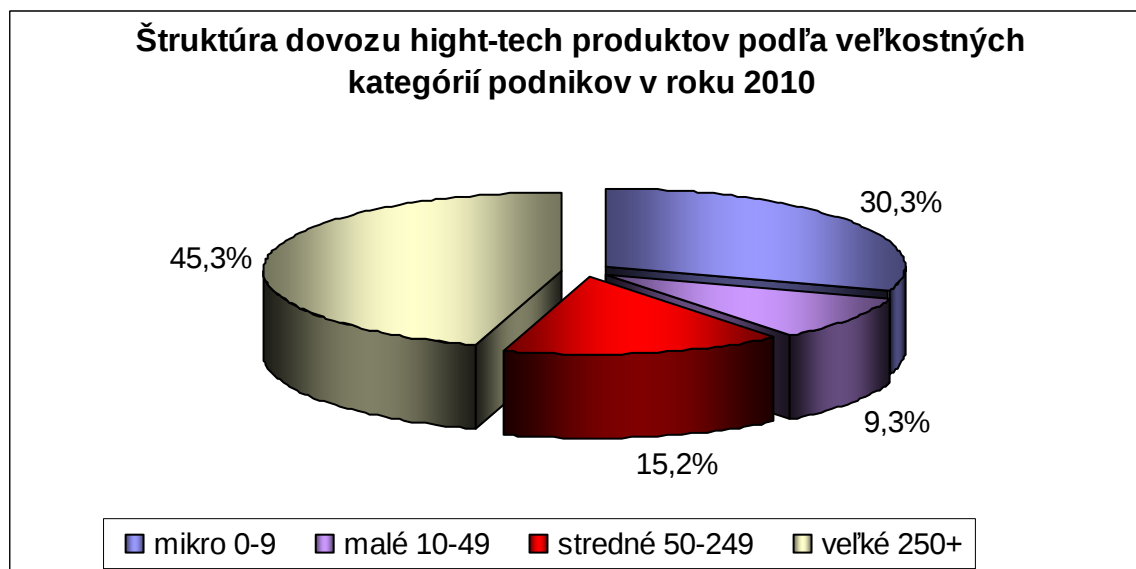

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze high-tech tovarov (popis high-tech tovarov je uvedený v kap. 4.1) v roku 2010, ktorý dosiahol hodnotu 4 417,8 mil. Eur (bez započítania dovozných operácií zahraničných osôb) predstavoval 54,8 %, pričom podiel mikro podnikov predstavoval 30,3 %, malých podnikov 9,3 % a podiel stredných podnikov 15,2 %.

Podrobnejšie informácie o skupine high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4 sú uvedené na strane 26 a 27 (tabuľka č. 7).

Graf. č.15

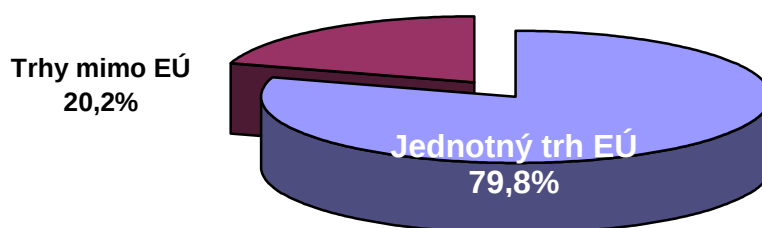

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

5.2. Teritoriálna štruktúra dovozu MSP

Podobne ako v prípade vývozu aj pri dovoze sa malé a stredné podniky orientujú primárne na jednotný trh EÚ. Dovoz malých a stredných podnikov z krajín EÚ predstavoval v roku 2010 takmer 4/5 celkového dovozu MSP.

Graf. č.16

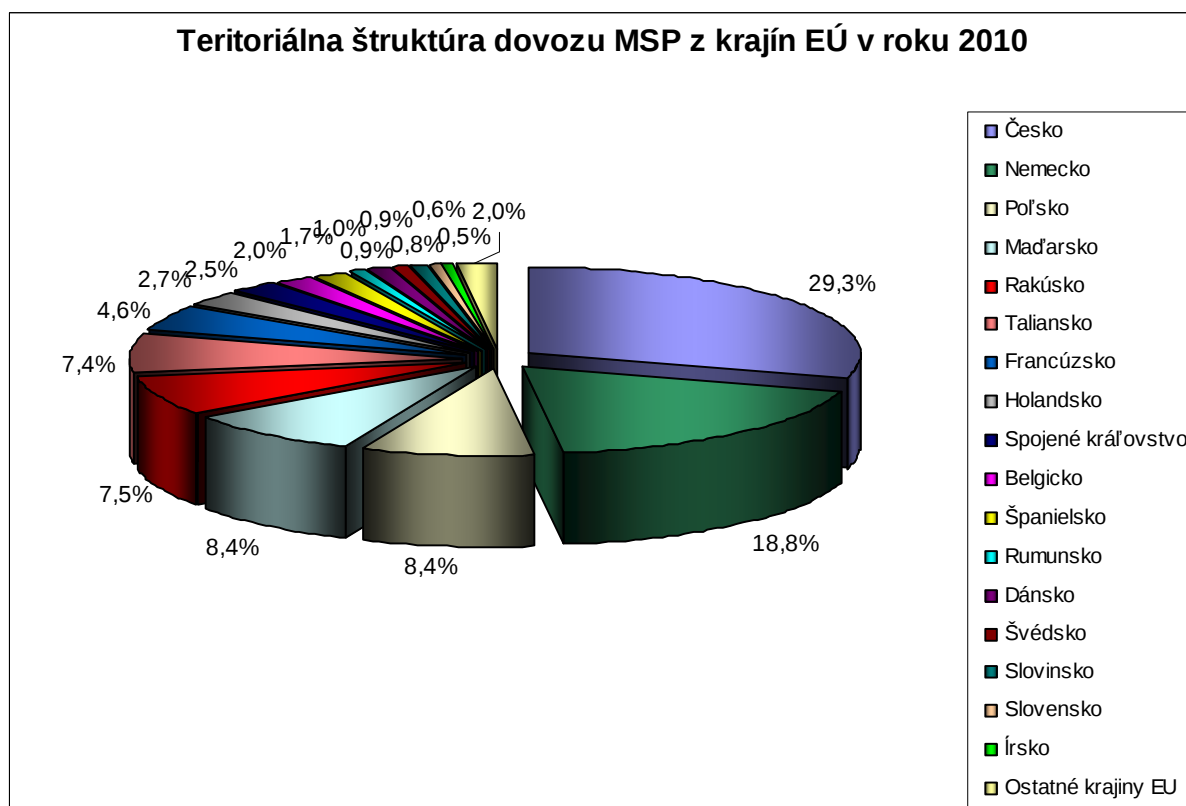
Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Z krajín EÚ 29,3 % objemu dovozeného tovaru MSP (podľa krajiny pôvodu tovaru) v roku 2010 tvoril dovoz z Českej republiky, 18,8 % tvoril dovoz z Nemecka, 8,4 % z Poľska a Maďarska, 7,5 % z Rakúska a 7,4 % z Talianska.

Dovoz malých a stredných podnikov z krajín mimo EÚ predstavoval v roku 2010 20,2 % podiel na celkovom dovoze MSP. 12,1 % z celkového objemu dovezeného tovaru MSP z krajín mimo EÚ predstavoval dovoz z Číny, 11,8 % predstavoval dovoz z Kórejskej republiky, 4,5 % dovoz z Ruska, 3,3 % dovoz zo Švajčiarska a 3,2 % dovoz z Ukrajiny.

Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ je znázornená v grafe č.17 a zastúpenie jednotlivých veľkostných kategórií podnikov na dovoze z jednotlivých krajín EÚ je znázornené v grafe č.19.

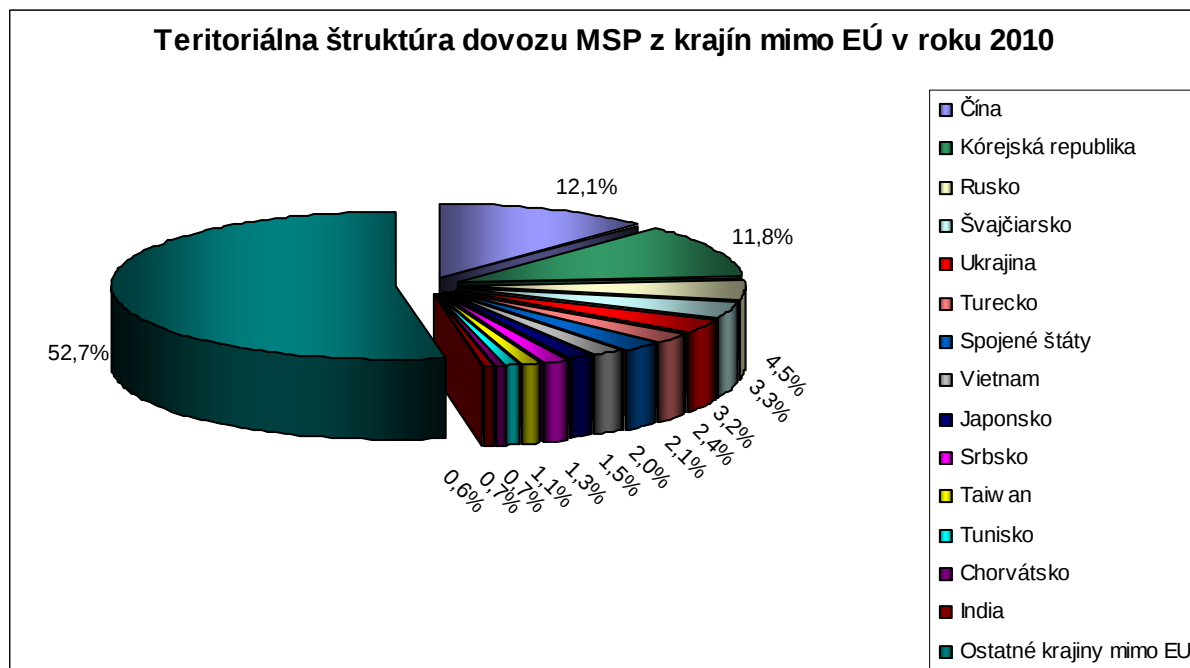
Graf. č.17

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ je znázornená v grafe č.16 a zastúpenie jednotlivých veľkostných kategórií podnikov na dovoze z jednotlivých krajín mimo EÚ je znázornené v grafe č.18.

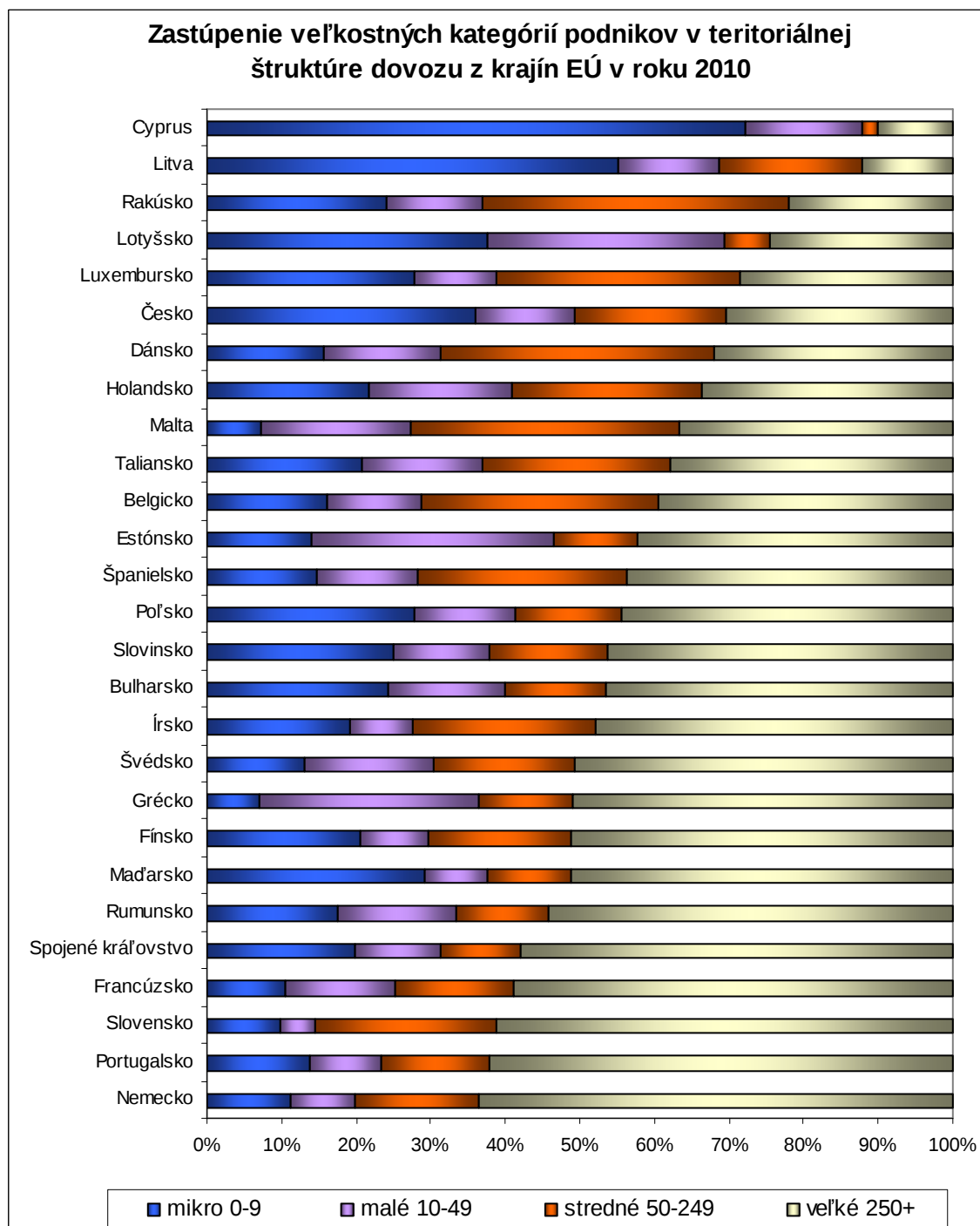
Graf. č.18

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Súhrnne dosiahli malé a stredné podniky v roku 2010 53,2 % podiel na dovoze z krajín EÚ, pričom podiel mikro podnikov predstavoval 22,1 %, podiel malých podnikov 12,0 % a podiel stredných podnikov 19,1 %. Viac ako priemerný podiel dosiahli malé a stredné podniky na dovoze tovaru z EÚ, ktorý pochádzal z Cypru (90,1 %), Litvy (87,8 %), Rakúska (78,0 %), Lotyšska (75,4 %), Luxemburska (71,6 %), Česka (69,6 %), Dánska (68,0 %), Holandska (66,3 %), Malty (63,3 %), Talianska (62,1 %), Belgicka (60,6 %), Estónska (57,7 %), Španielska (56,3 %), Poľska (55,6 %), Slovinska (53,6 %) a Bulharska (53,5 %).

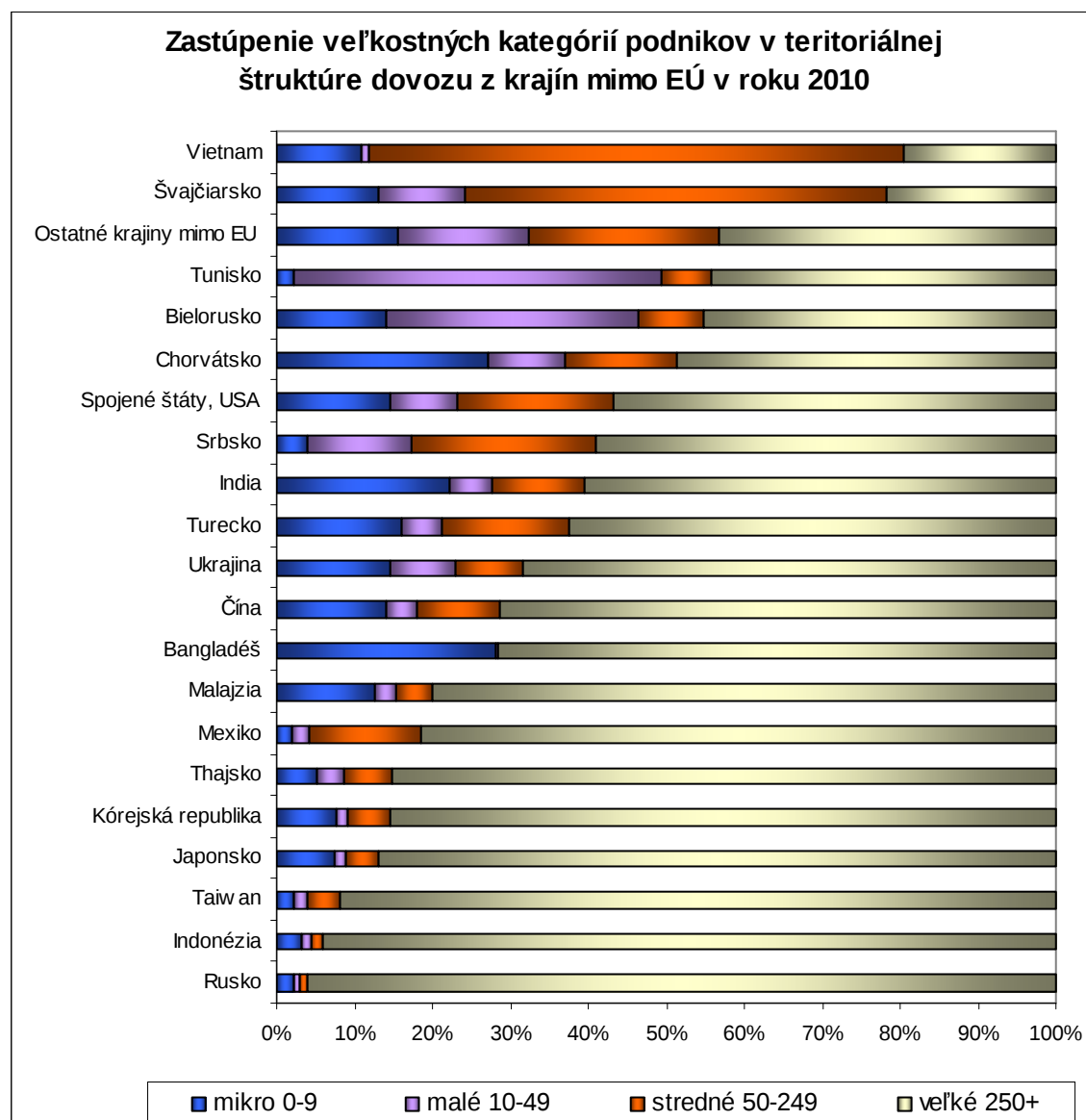
Graf. č.19

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Na celkovom dovoze z krajín mimo EÚ sa podieľali malé a stredné podniky v roku 2010 25,2 %. Viac ako priemerný podiel dosiahli malé a stredné podniky na dovoze tovaru z krajín mimo EÚ, ktorý pochádzal z Vietnamu (80,6 %), Švajčiarska (78,3 %), Tuniska (55,8 %), Bieloruska (54,9 %), Chorvátska (51,3 %), Spojených štátov (43,2 %), Srbska (40,9 %), Indie (39,4 %), Turecka (37,5 %), Ukrajiny (31,6 %), Číny (28,8 %) a Bangladéša (28,3 %).

Graf. č.20

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

5.3. Odvetvové členenie celkového dovozu MSP

Viac ako polovicu (55,3 %) z celkového objemu dovozu malých a stredných podnikov tvoril dovoz MSP, ktoré pôsobili v oblasti obchodu a 26,5 % z celkového dovozu tvorili MSP pôsobiace v odvetví priemyselnej výroby. V rámci priemyselnej výroby sa na celkovom objeme dovezeného tovaru (5 127,2 mil. Eur) v tomto odvetví najviac podieľali MSP pôsobiace v sektore výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (13,3 %), výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov (13,0 %), výroba výrobkov z gumy a plastu (11,5 %), výroba strojov a zariadení i. n. (9,1 %) a výroba elektrických zariadení (8,6 %).

Z celkového počtu malých a stredných podnikov zapojených do dovozných operácií v roku 2010 (20 087), pôsobilo 46,8 % v odvetví obchodu, 17,8 % v odvetví priemyselnej výroby, 7,8 % v odborných, vedeckých a technických činnostiach, 5,7 % v stavebníctve. Ostatné odvetvia mali menej ako 5 % zastúpenie na celkovom počte dovážajúcich MSP.

Tabuľka č.4: Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v roku 2010

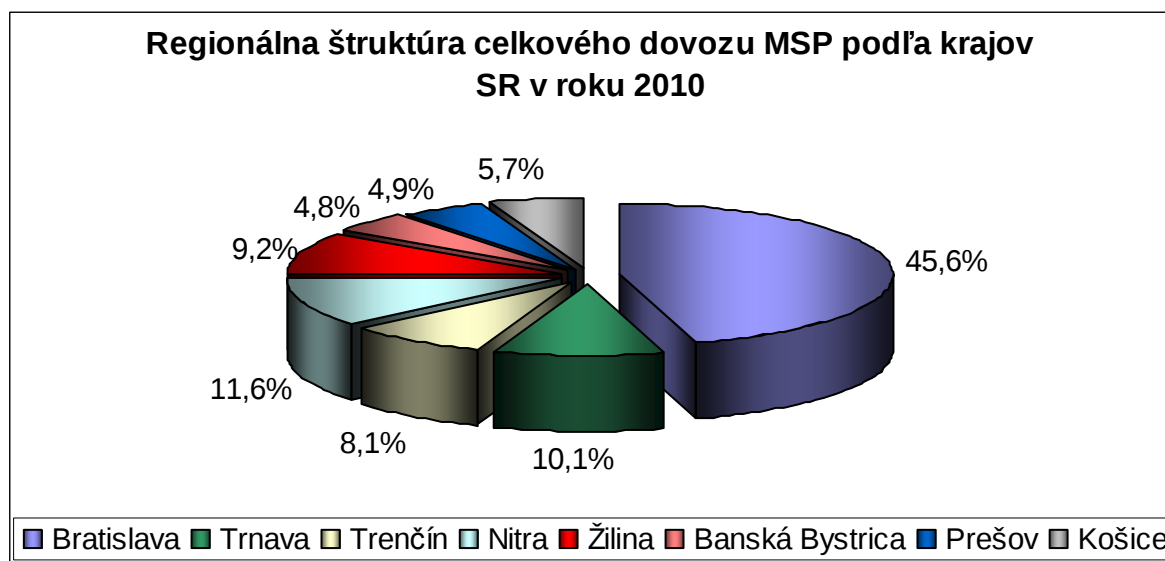
Odvetvie podľa SK NACE	Celkový dovoz MSP			Početnosť dovážajúcich MSP	
	v mil. EUR	v %	Podiel MSP na celkovom dovoze v jednotlivých odvetviach	Počet MSP podľa jednotlivých odvetví	Podiel MSP podľa jednotlivých odvetví
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	128,7	0,7%	99,1%	410	2,0%
Ťažba a dobývanie	8,5	0,0%	33,0%	33	0,2%
Priemyselná výroba	5 127,2	26,5%	20,6%	3 581	17,8%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	102,3	0,5%	5,7%	59	0,3%
Dodávka vody	21,7	0,1%	95,2%	76	0,4%
Stavebníctvo	323,9	1,7%	86,5%	1 155	5,7%
Veľkoobchod a maloobchod	10 690,5	55,3%	84,3%	9 408	46,8%
Doprava a skladovanie	385,0	2,0%	20,7%	696	3,5%
Ubytovacie a stravovacie služby	102,0	0,5%	97,7%	242	1,2%
Informácie a komunikácia	379,1	2,0%	69,0%	611	3,0%
Finančné a poisťovacie činnosti	58,8	0,3%	89,5%	55	0,3%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	225,8	1,2%	100,0%	354	1,8%
Odborné, vedecké a technické činnosti	979,6	5,1%	98,7%	1 576	7,8%
Administratívne a podporné služby	473,3	2,4%	97,8%	839	4,2%
Ostatné	109,0	0,6%	79,2%	370	1,8%
Neznáme	226,1	1,2%	100,0%	622	3,1%
Spolu	19 341,5	100,0%	43,4%	20 087	100,0%

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

5.4. Regionálna štruktúra dovozu MSP

Regionálna štruktúra celkového vývozu malých a stredných podnikov podľa krajov SR v roku 2010 je znázornená v grafe č. 21. Takmer polovicu (45,6 %) z celkového dovozu malých a stredných podnikov v roku 2010 tvorili MSP sídlia v Bratislavskom kraji. 11,6 % z celkového dovozu tvorili MSP sídlia v Nitrianskom kraji, 10,1 % tvorili MSP sídlia v Trnavskom kraji, 9,2 % tvorili MSP sídlia v Žilinskom kraji, a 8,1 % tvorili MSP sídlia v Trenčianskom kraji. Zastúpenie ostatných krajov bolo približne na úrovni okolo 5 %.

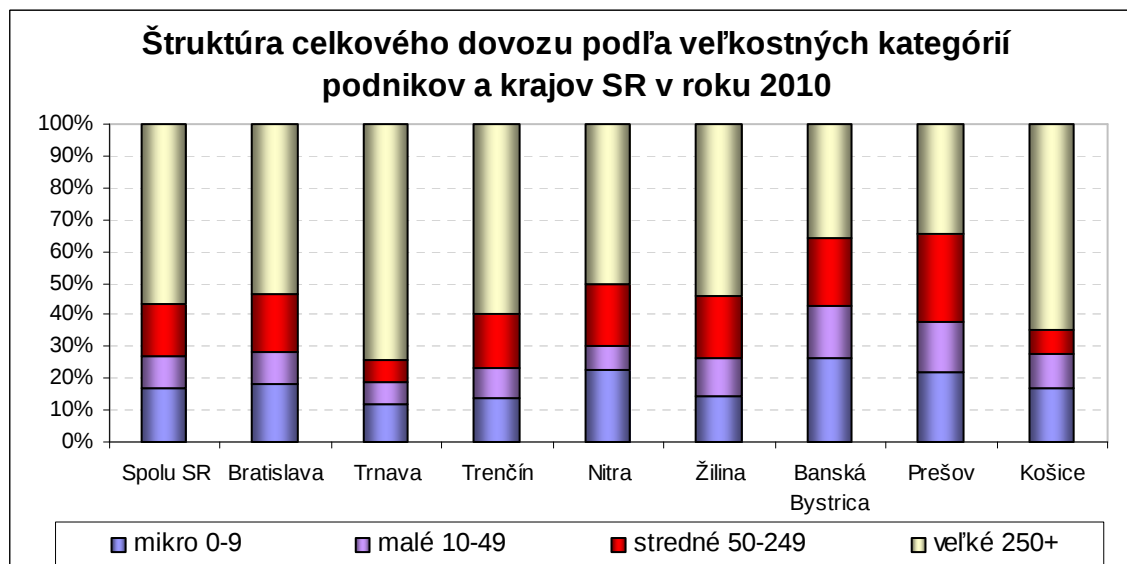
Graf. č.21

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

V grafe č. 22 je znázornená štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov a krajov SR v roku 2010. Viac ako priemerné zastúpenie na celkovom dovoze v roku 2010 mali malé a stredné podniky sídlia v Prešovskom kraji (65,6 %), Banskobystrickom kraji (64,1 %), Nitrianskom kraji (49,5 %), Bratislavskom kraji (46,8 %) a Žilinskom kraji (46,1 %).

Graf. č.22

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

6. Porovnanie postavenia MSP v zahraničnom obchode v SR a EÚ

V nasledujúcich tabuľkách č.5 a č.6 je prezentovaná štruktúra vývozu do krajín EÚ a dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov, ktorá je spracovaná na základe dostupných údajov publikovaných Eurostatom. Podľa údajov a metodiky Eurostatu tvorili malé a stredné podniky v EÚ v roku 2009 súhrne 47,5 % podiel na celkovom vývoze do krajín EÚ (bez započítania podnikateľských subjektov s nezisteným počtom zamestnancov). Pre porovnanie podľa údajov Štatistického úradu SR, ktoré boli spracované NARMSP tvoril podiel malých a stredných podnikov v roku 2010 na celkovom vývoze do EÚ 33,0 % podiel.

Tabuľka č.5: Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

Vývoz do krajín EÚ		mikro 0-9	malé 10-49	stredné 50-249	veľké 250+	MSP	Spolu
EÚ 2009	Objem v mil. Eur	211 907	223 426	359 501	877 102	794 834	1 671 936
	podiel	12,7%	13,4%	21,5%	52,5%	47,5%	100,0%
SR 2010	Objem v mil. Eur	4 638	2 327	5 367	25 020	12 333	37 353
	podiel	12,4%	6,2%	14,4%	67,0%	33,0%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikro podnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov

údaje za EÚ: Eurostat, Eurostat Easy Comext, Trade by activity and enterprise size-class

Malé a stredné podniky v EÚ sa podľa údajov a metodiky Eurostatu v roku 2009 súhrne podieľali na celkovom dovoze z krajín EÚ 55,4 % (bez započítania podnikateľských subjektov s nezisteným počtom zamestnancov). Podľa údajov Štatistického úradu SR tvoril podiel malých a stredných podnikov v roku 2010 na celkovom dovoze z krajín EÚ 53,2 %.

Tabuľka č.6: Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

Dovoz z krajín EÚ		mikro 0-9	malé 10-49	stredné 50-249	veľké 250+	MSP	Spolu
EÚ 2009	Objem v mil. Eur	253 912	304 476	382 059	756 728	940 447	1 697 175
	Podiel	15,0%	17,9%	22,5%	44,6%	55,4%	100,0%
SR 2010	Objem v mil. Eur	6 421	3 479	5 536	13 593	15 436	29 029
	podiel	22,1%	12,0%	19,1%	46,8%	53,2%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikro podnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov

údaje za EÚ: Eurostat, Eurostat Easy Comext, Trade by activity and enterprise size-class

7. Záver

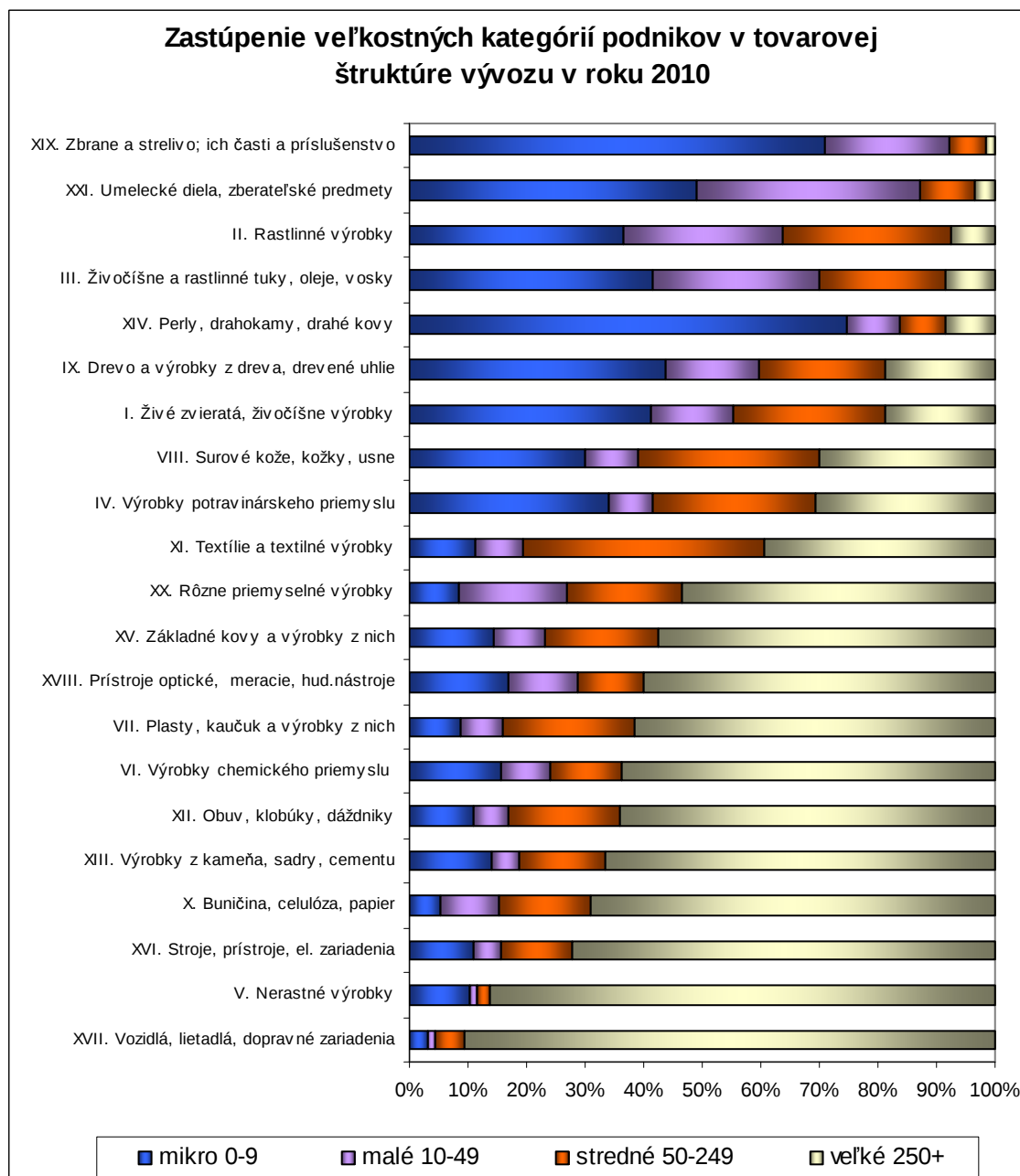
- Oproti iným ekonomickým parametrom (napr. zamestnanosť, tvorba pridanej hodnoty) je význam malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode výrazne nižší. V roku 2010 MSP zabezpečovali menej ako tretinu (30,9 %) celkového vývozu tovarov a na celkovom dovoze tovarov predstavoval ich podiel len 43,4 %.
- Kľúčovým obchodnými teritóriami Slovenska zostávajú teritória EÚ a krajiny OECD. Vývoz do krajín EÚ sa zvýšil o 19,4 % a do krajín OECD o 20,1 %. Dovoz z krajín EÚ sa zvýšil o 16,6 % a z krajín OECD o 21,1 %.
- V tovarovej štruktúre vývozu MSP mali najvýraznejšie zastúpenie komodity: stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku, a ďalej základné kovy a výrobky zo základných kovov ktoré tvorili takmer polovicu (46,5 %) z celkového objemu. V kategóriách potravinárskych a textilných výrobkov zabezpečili MSP viac ako 60 % celkového vývozu.
- V oblasti vývozu high-tech tovarov dosiahol podiel MSP 49 %, pričom podiel mikropodnikov predstavoval 28,4 % celkového vývozu.
- Z hľadiska teritoriálnej štruktúry dominoval vývoz na trh EÚ (viac ako 4/5 celkového vývozu MSP) čo je v súlade s princípom č. 7 iniciatívy SBA. Zároveň však by bolo žiaduce rozvíjať aj expanziu na trhy mimo EÚ, na ktorých je zastúpenie slovenských MSP zatiaľ veľmi nízke. V rámci EÚ najväčšie zastúpenie mali MSP v krajinách Malta, Cyprus a Maďarsko, kde zabezpečovali viac ako 60 % celkového vývozu.
- Na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ sa MSP podieľali len 19,0 %. Najvýznamnejším cieľovým teritóriom bol región východnej a juhovýchodnej Európy (Rusko, Ukrajina, Turecko). V tomto regióne (Bielorusko, Ukrajina) dosiahli MSP aj najvýraznejšie podiely na celkovom exporte.
- Z hľadiska odvetvového členenia najväčší podiel z celkového objemu vývozu MSP predstavovali subjekty pôsobiace v odvetviach priemyselnej výroby a obchodu. V rámci vývozu za jednotlivé odvetvia reprezentoval vývoz MSP vo viacerých prípadoch (napr. ubytovacie a stravovacie služby, činnosti v oblasti nehnuteľností, finančné a poisťovacie činnosti) celkový vývoz za dané odvetvie.
- V rámci územia SR sa prejavovala značná rozdielnosť medzi západnou a východnou časťou keď 5 krajov: Bratislava, Trnava, Nitra, Trenčín a Žilina reprezentovalo viac ako ¾ vývozu MSP.
- V oblasti dovozu Slovenska zaznamenal najväčší absolútny nárast segment častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel a ďalej ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov.
- V tovarovej štruktúre dovozu MSP mali najvýraznejšie zastúpenie komodity stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku, ako aj základné kovy a výrobky zo základných kovov, ktoré tvorili viac ako 1/3 (37,7 %) z

celkového vývozu MSP. Viac ako priemerné zastúpenie mali MSP v rámci potravinárskeho priemyslu (70,8 % podiel), textílií a textilných výrobkov (65,3 % podiel) a základných kovov a výrobkov z nich (59,9 % podiel).

- V oblasti dovozu high-tech tovarov dosiahol podiel MSP 54,8 %, pričom podiel mikro podnikov predstavoval 30,3 % celkového objemu dovozu.
- Z hľadiska teritoriálnej štruktúry dominoval dovoz z krajín EÚ (takmer 4/5 celkového dovozu). V rámci EÚ najväčší podiel dovozu MSP tvoril dovoz z Českej republiky (29,3 %), z Nemecka (18,8 %), z Poľska (8,4 %) a z Maďarska (8,4 %). Na dovoze z Cyprus a Litvy sa MSP podieľali takmer 90 %.
- Na celkovom dovoze z krajín mimo EÚ sa MSP podieľali jednou štvrtinou (25,2 %). Najvýznamnejšími dovoznými teritóriami boli Čína a Kórejská republika, z hľadiska zastúpenia MSP na celkovom dovoze dominovali Vietnam a Švajčiarsko s celkovým viac ako $\frac{3}{4}$ podielom a zároveň s veľmi vysokým podielom stredných podnikov (v prípade Vietnamu viac ako $\frac{2}{3}$ /68,7 %/).
- Z hľadiska odvetvového členenia viac ako polovicu celkového objemu dovozu tvorili MSP pôsobiace v oblasti obchodu a viac ako štvrtinu MSP v oblasti priemyselnej výroby. V rámci dovozu za jednotlivé odvetvia reprezentoval dovoz MSP vo viacerých prípadoch (napr. činnosti v oblasti nehnuteľností, poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov a odborné vedecké a technické činnosti) celkový dovoz za dané odvetvie.
- V rámci regionálneho rozdelenia dovozu sa prejavovala dominancia Bratislavského kraja, ktorý sústredzoval takmer polovicu (45,6 %) z celkového dovozu MSP. Podobne ako v prípade vývozu prejavuje sa výrazný rozdiel medzi západnou a východnou časťou Slovenska, kedy kraje: Banská Bystrica, Prešov a Košice zaznamenali len približne polovičné podiely dovozu oproti krajom v západnej časti republiky.
- Banskobystrický a Prešovský kraj dosiahli najvyššie zastúpenie MSP na celkovom dovoze a vývoze v rámci kraja.
- Z porovnania postavenia MSP v zahraničnom obchode na Slovensku so situáciou v EÚ vyplývajú určité rozdiely. V prípade vývozu malo SR výrazne nižšie zastúpenie v kategóriách malých a stredných podnikov ako aj takmer o 15% nižšie celkové zastúpenie MSP oproti EÚ. V prípade dovozu bola oproti úrovni EÚ výraznejšie zastúpená kategória mikropodnikov, zatiaľ čo kategórie malých a stredných podnikov zaznamenali nižšie zastúpenie. Celkový podiel MSP na dovoze je však porovnateľný s úrovňou EÚ.

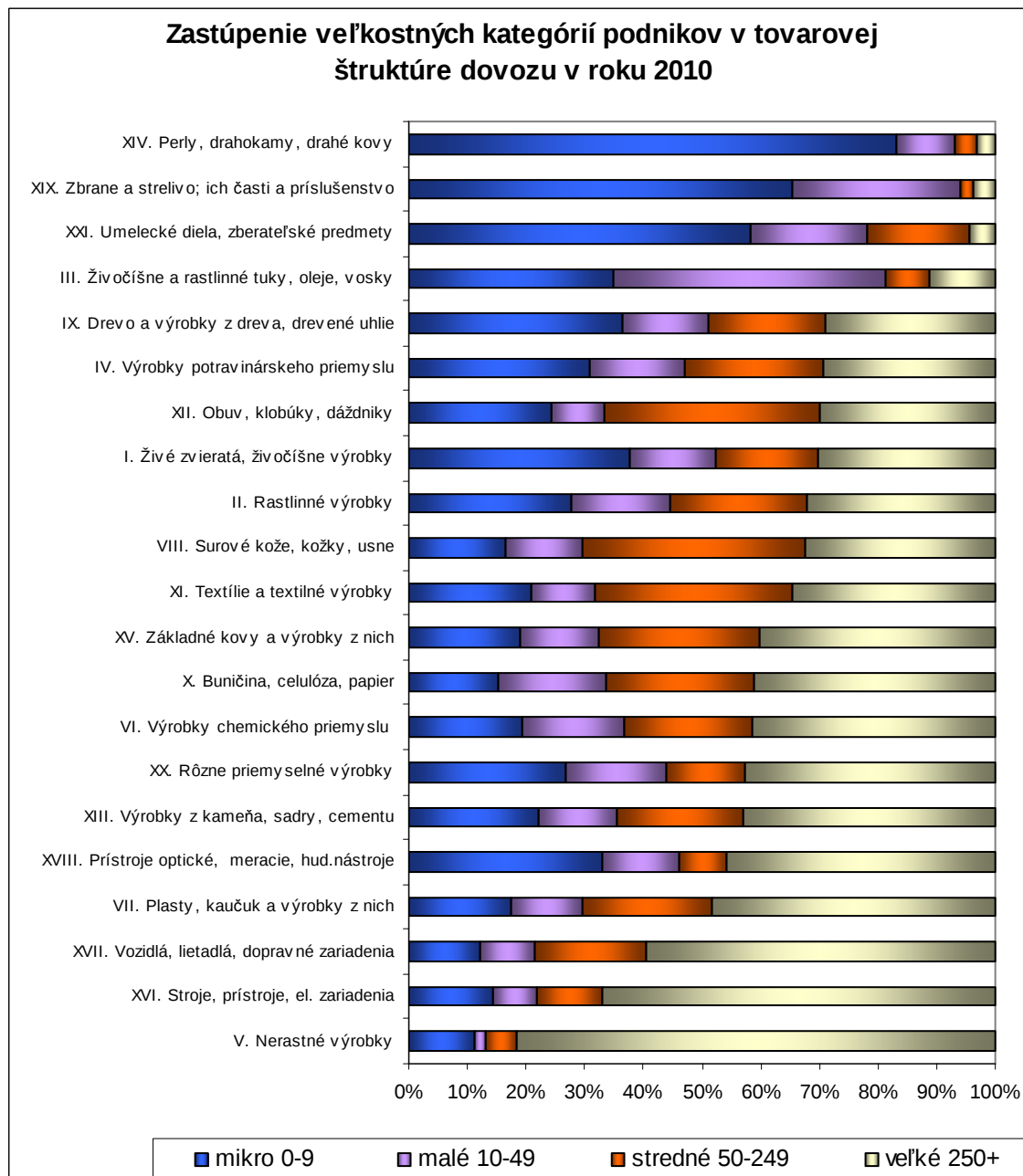
8. Prílohy

Graf. č.23

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Graf. č.24

Zdroj: NARMSP, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Tabuľka č. 7: Zoznam High-tech produktov

'High-technology' aggregations based on SITC Rev. 4**High-technology products**

High-technology trade is defined as exports and imports of products according the Standard International Trade Classification (SITC – Rev. 4) as listed below. This list, based on the OECD definition, contains technical products of which the manufacturing involved a high intensity of R&D.

High-technology products list – SITC Revision 4

Group	Code	Title ¹
Aerospace	(714-714.89-714.99)+	Aeroplane motors, excluding 714.89 and 714.99
	792.1+	Helicopters
	792.2+792.3+792.4+	Aeroplanes and other aircraft, mechanically-propelled (other than helicopters)
	792.5+	Spacecraft (including satellites) and spacecraft launch vehicles
	792.91+	Propellers and rotors and parts thereof
	792.93+	Undercarriages and parts thereof
	874.11	Direction finding compasses; other navigational instruments and appliances
Computers-office machines	751.94+	Multifunction office machines, capable of connecting to a computer or a network
	751.95+	Other office machines, capable of connecting to computer or a network
	752+	Computers
	759.97	Parts and accessories of group 752
Electronics-telecommunications	763.31+	Sound recording or reproducing apparatus operated by coins, bank cards, etc
	763.8+	Video apparatus
	(764-764.93-764.99)+	Telecommunications equipment, excluding 764.93 and 764.99
	772.2+	Printed circuits
	772.61+	Electrical boards and consoles < 1000V
	773.18+	Optical fibre cables
	776.25+	Microwave tubes
	776.27+	Other valves and tubes
	776.3+	Semiconductor devices
	776.4+	Electronic integrated circuits
	776.8+	Piezoelectric crystals
	898.44+	Optical media
	898.46	Semiconductor media
Pharmacy	541.3+	Antibiotics
	541.5+	Hormones and their derivatives
	541.6+	Glycosides, glands, antisera, vaccines
	542.1+	Medicaments containing antibiotics or derivatives thereof
	542.2	Medicaments containing hormones or other products of subgroup 541.5

Scientific instruments	774+ 871+ 872.11+ (874-874.11-874.2)+ 881.11+ 881.21+ 884.11+ 884.19+ (899.6-899.65-899.69)	Electrodiagnostic apparatus for medicine or surgery and radiological apparatus Optical instruments and apparatus Dental drill engines Measuring instruments and apparatus, excluding 874.11, 874.2 Photographic cameras Cinematographic cameras Contact lenses Optical fibres other than those of heading 773.1 Orthopaedic appliances, excluding 899.65, 899.69
Electrical machinery	(778.6-778.61-778.66-778.69)+ 778.7+ 778.84	Electrical capacitors, fixed, variable or adjustable, excluding 778.61, 778.66, 778.69 Electrical machines, having individual functions Electric sound or visual signalling apparatus
Chemistry	522.22+ 522.23+ 522.29+ 522.69+ 525+ 531+ 574.33+ 591	Selenium, tellurium, phosphorus, arsenic and boron Silicon Calcium, strontium and barium Other inorganic bases Radioactive materials Synthetic organic colouring matter and colour lakes Polyethylene terephthalate Insecticides, disinfectants
Non-electrical machinery	714.89+ 714.99+ 718.7+ 728.47+ 731.1+ 731.31+ 731.35+ 731.42+ 731.44+ 731.51+ 731.53+ 731.61+ 731.63+ 731.65+ 733.12+ 733.14+ 733.16+ 735.9+ 737.33+ 737.35	Other gas turbines Part of gas turbines Nuclear reactors and parts thereof, fuel elements, etc Machinery and apparatus for isotopic separation Machine-tools working by laser or other light or photon beam, etc Horizontal lathes, numerically controlled Other lathes, numerically controlled Other drilling machines, numerically controlled Other boring-milling machines, numerically controlled Milling machines, knee-type, numerically controlled Other milling machines, numerically controlled Flat-surface grinding machines, numerically controlled Other grinding machines, numerically controlled Sharpening machines, numerically controlled Bending, folding, straightening or flattening machines, numerically controlled Shearing machines, numerically controlled Punching machines, numerically controlled Parts and accessories of 731 and 733 Machines and apparatus for resistance welding of metal, fully or partly automatic Machines and apparatus for arc welding of metal, fully or partly automatic
Armament	891	Arms and ammunition